

10. decembar 2021.

Međunarodni dan ljudskih prava

Dana 10. decembra 1948. godine Generalna skupština UN je usvojila Deklaraciju o ljudskim pravima koja svim ljudima garantuje slobodu, jednakost, solidarnost i zaštitu od diskriminacije. Kuća austrijske istorije u Beču je tim povodom posvetila novu izložbu pasošima i ravnopravnosti polova.

Informacija o polu se nalazi u pasošima od kada postoje, a standardne kategorije su muški i ženski pol. U Austriji je 2018. godine izdat prvi pasoš za Aleksa Jirgena koji je na mestu pola imao oznaku iks za transrodne i interseksulane osobe. Ova promena je izvojevana tužbom pred Ustavnim sudom koji je svoju odluku obrazložio pozivajući se na član 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima –pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života. Interseksualne osobe kod kojih biološki pol nije jasno izražen imaju pravo na odgovarajući upis roda u dokumenta.

Putne isprave su prvobitno bile privilegija koja je omogućavala bezbedno putovanje. U 19. veku su ljudi koji često putuju smatrani opasnima, pa je uvođenje jasne i zvanične identifikacije sve više dobijalo na značaju. Pasoši od samog početka sadrže rod kao ključan unos. Prvi pasoši u Austriji su bili prilagođeni muškarcima. Formular je imao polja „ime vlasnika“ (muško) i „u pratnji supruge“. Ako su žene želele da putuju same, bez obzira na to da li su udate ili ne, službenici su morali ručno da ispravljaju polje u formularu u „vlasnica“.

Ljudi koji su prelazili rodne granice smatrani su sumnjivim što je uključivalo žene koje putuju same, žene vojnike, kao i osobe koje nisu imale jasnu rodnu pripadnost. „Takvi ljudi su uvek postojali, ali nisu smeli da budu vidljivi. Oni su bili zvanično regulisani, društveno marginalizovani, politički ugnjetavani ili često operisani protiv svoje volje“, objašnjava kurator izložbe Stefan Benedik. „Tužba pred Ustavnim sudom je obezbedila vidljivost za grupu koja zvanično i društveno dugo nije bila priznata. To što je Aleks Jirgen postigao je bila prekretnica.“

Više informacija

Jelena Čolić
Balkanska 2
11000 Beograd
colic@eurocommpr.rs
T +381 11 205 51 14
M +381 63 47 32 33
www.eurocommpr.rs
www.facebook.com/eurocommprbeograd
www.twitter.com/EurocommPR_EG